

Hvornår er noget bagatelagtigt?

Jan Carlsen

DBU Diplominstruktør og medlem af DBUs lovgruppe samt klummeskribent

02-05-2020

Mens vi alle længes efter normale tider og nogle friske kampe at kunne være uenige om og for mit vedkommende skrive om, har jeg taget endnu en tur ned ad erindringens lange landevej. Det betyder, at denne klumme er en let revideret udgave af én, som jeg skrev for næsten 11 år siden (19. juni 2009 for at være helt eksakt). Men den er på ingen måde blevet mindre aktuel – faktisk behandler den ét af de spørgsmål, som jeg til stadighed får i en eller anden afskygning. 'Når nu reglerne er ens, hvorfor er dommernes udlægning af dem så vidt forskellig?'. Lige før mørket sænkede sig over fodbolden, var det en læser, der ikke var specielt tilfreds (for nu at udtrykke det diplomatisk) med dommerstanden i en Superligakamp, der havde kastet en masse kort af sig (hver for sig i øvrigt helt berettigede efter min mening). Hvorfor nu det, når El Clásico i Spanien i samme weekend var blevet styret igennem med et minimum af kort? Så det er et evig aktuelt problem.

Som et kuriosum kan jeg så i forbifarten nævne, at den oprindelige klumme var på under den halve længde i forhold til den gennemsnitlige klumme her 11 år senere. Enten er jeg med årene begyndt at bruge flere ord, eller også er tingene bare blevet mere komplicerede, som spillet har udviklet sig.

Men til sagen:

En af de allervigtigste passager i fodboldloven er gemt godt og grundigt væk i afsnittet med internationale fortolkninger og danske afgørelser til § 5.

Den lyder i al sin gribende enkelhed 'Det er lovens ånd, at kampene spilles med så få afbrydelser som muligt. Derfor er det dommerens opgave kun at straffe klare lovbrud. Fløjten for bagatelagtige eller tvivlsomme forseelser skaber irritation og modvilje hos spillerne og ødelægger tilskuernes fornøjelse.'

Faktisk forsvandt denne passus ud af den internationale lovebog ved den store revision i 1997, fordi man fra internationalt hold (det vil sige FIFA og IFAB) sagde, at dette er en selvfølge. I Danmark valgte vi nu alligevel at beholde afsnittet som en dansk afgørelse, dels af veneration over for vores forgængere, som oprindeligt satte den ind – dels fordi vi føler, at dette virkelig er lovens ånd skåret ud i pap, samtidig med, at det i den virkelige verden ikke altid forekommer så selvfølgelig.

I hvert fald er det noget af det, som giver de hyppigste reaktioner og misforståelser. Det kan være svært selv for spillere og trænere på topniveau at forstå, at kampene ikke dømmes 100 % ens, når det nu er det samme regelsæt, der gælder.

Selv hvis vi ser bort fra, at forskellige dommere kan opfatte den samme situation forskelligt og dermed være

uenige i, om der foreligger en overtrædelse eller ej, er der et helt centralt problem tilbage. Hvornår er en forseelse bagatelagtig ? Det er oplagt, at man ikke som dommer kan anlægge den samme linje i en serie 4-kamp som i FCK-Brøndby. Men regelsættet er det samme.

I den samme kamp kan man også sagtens komme ud for, at det, som var en bagatel i starten, bestemt ikke er det, når en tilsvarende episode kommer forbi senere. Hvor mange gange har man ikke selv oplevet, eller bare hørt kommentatorer sige, at nu må dommeren se at få fat i håndtaget igen / give nogle kort e.l., hvis ikke han skal tabe kampen på gulvet ? Forseelserne er måske ikke objektivt blevet anderledes eller værre, men temperaturen i kampen har gjort, at bagatelgrænsen har flyttet sig. I den forstand er spillerne som en hund på en flexline: den kan få masser af snor, så længe der er fred og ingen fare, men når byens store hankat ses i det fjerne, er det med at få halet snoren ind igen. Så kan man altid give los igen, når katten er passeret.

Det er her, dommerne virkelig skilles i får og bukke. Hvem kan fornemme i tilpas god tid, at nu skifter tingene karakter og kan dermed forebygge – og hvem opdager det først, når det i virkeligheden er for sent og skal til at reparere på tingene ? Det behøver ikke engang at være spillernes attitude eller udviklingen i kampen, der gør udslaget. Det er måske bare en stor regnbyge, som gør banen glat og tacklingerne og reaktionerne mere uforudsigelige. Er tingene først gledet dommeren delvist af hænde, kan det være et helvede at få alting op på sporet igen. Og så kan det ende i en af de klassiske magtkampe: hvem holder først op – spillerne med at lave ulykker eller dommeren med at give kort ?

Selv på en normal bane og med normale vejrforhold kan forudsætningerne være vidt forskellige. Paradoksalt nok er noget af det vanskeligste, man som dommer kan komme ud for, en niveauforskel på holdene. F.eks. en pokalkamp, hvor der er stor niveauforskel mellem de to hold, måske adskillige rækker. Det højere rangerende hold er vant til højere tempo og mere kontante kropskontakter, samtidig med, at de ofte er teknisk dygtige. Deres bagatelgrænse ligger højt. Det lavere rangerende hold kæmper det bedste, de har lært, men er alt andet lige sjældent vant til det samme tempo,

samtidig med, at deres reaktioner og tacklinger måske kommer lige et splitsekund langsommere. De er ikke vant til den samme intensitet, når de selv angribes – og omvendt kommer deres egne indsatser ofte knap så polerede og vel timede, hvilket i sagens natur irriterer de bedre modspillere. Deres bagatelgrænse ligger typisk lavere. Og så er der basis for konflikt.

I sådan en kamp kan man som dommer have hundesvært ved at finde en mellemting, hvor alle parter er tilfredse med niveauet, og man kan faktisk komme ud for at måtte køre med to forskellige niveauer for forsætlighed, ét til hvert hold, for at styre tingene igennem. For det nytter jo ikke noget, at man som dommer har en forestilling om, hvilken linje der skal køres, hvis spillerne ikke er med på den. Så er det én mand mod 22, og det går sjældent godt. Ikke desto mindre er det en af de klassiske fejl hos typisk mindre rutinerede dommere, at man, om jeg så må sige, har spillet kampen på forhånd og i hovedet har den linje, som der skal køres efter. Man skal som dommer altid have en Plan B, hvis tingene udvikler sig mod forventning. Jeg har som observatør set mange kampe, hvor det er gået begge veje, efter at dommeren på forhånd har forestillet sig den linje, som kampen skal køres efter. Tabellen siger nedrykningsdrama, og så er man gearet til drama, mens holdene i virkeligheden bliver yderst fredelige og kæmper med fair midler. Eller en tabelmæssigt totalt betydningsløs kamp, som så pludselig eksploderer på grund af en eller anden latterlig lille ting. Jeg har set det ske ved et forkert dømt indkast....

Så ja, regelsættet er det samme, man spiller efter det over hele jorden – men ud over at dommerne er forskellige, er spillerne det så sandelig også, selv i et lille land som Danmark. Det, som er en bagatelagtig forseelse for den ene, er det bestemt ikke for den anden – og så er det, at dommeren skal udfolde al sin fingerspidsfornemmelse. Hvorefter det set udefra måske ikke kommer til at ligne den linje, som kollegaen kørte i sidste weekend. Vi kan træne dommerne nok så meget i at vurdere situationer ens, men der vil altid være ydre omstændigheder at tage hensyn til, som kan påvirke bagatelgrænsen.